

Motion till riksdagen

1988/89:Ub531

av Karin Israelsson (c)

Dimensioneringen av vårdlärarlinjen vid Umeå universitet

I årets budgetproposition föreslås en nedskärning med sex (6) nybörjarplatser/år vid vårdlärarlinjen, Umeå universitet.

Som motiv till minskningen av planeringsramen hänvisas till en bedömning/statistik angående vårdlärarbehovet som SÖ gjorde 1986/87. (Prop. 1988/89:100 bil. 10 s. 226-227). Denna bedömning är för närvarande ej aktuell, då många förändringar har skett under de senaste åren som påverkat och kommer att påverka/öka vårdlärarbehovet.

UHÄ föreslår i sin anslagsframställning en dimensioneringsminskning av utbildningsplatserna på vårdlärarlinjen budgetåret 1989/90 med bibehållen budgetram. Detta för att möjliggöra en planering av en förändrad vårdlära-
rutbildning inom dessa ramar. UHÄ:s förslag om en förändrad vårdlära-
utbildning skall enligt årets budgetproposition uppskjutas. Detta innebär att
motivet för en dimensioneringsminskning ej är relevant. Vi anser därför att vi
bör få behålla nuvarande planeringsram med 48 nybörjarplatser/år för att
täcka Norrlands behov av vårdlärare. Umeå är den enda utbildningsorten för
denna kategori norr om Uppsala. I högskolelagen står följande: "Utbildning-
en inom högskolan skall planeras med hänsyn till samhällets behov av
utbildade och individernas behov av önskemål". I budgetpropositionen
hänvisar man till denna paragraf och anger att detta skall vara utgångspunk-
ten för planeringen av högskolans dimensioneringar (bil. 10 s. 18).

Vårdlärautbildningens dimensionering under 1980-talet

Budgetåret 1985/86 genomfördes en dimensioneringsminskning med 24 nybörjarplatser i Umeå. Nedskärningen då drabbade endast två utbildnings-
orter i landet (Umeå och Göteborg). En ny nedskärning skulle komma att
drabba Umeå högskoleregion hårt. Geografiskt omfattar denna region till
ytan drygt halva Sverige. Konsekvensen av den föreslagna nedskärningen
blir att endast 42 nybörjarplatser per år erbjuds i hela detta område.

Dimensionering av utbildningsplatserna i Umeå:

Läsåret 1980/81	84 nybörjarplatser	
Läsåret 1982/83	72 nybörjarplatser	
Läsåret 1985/86	48 nybörjarplatser	
Läsåret 1989/90	42 nybörjarplatser	enl. förslag

Enligt regeringens proposition 1987/88:176 behöver antalet personer som arbetar inom den primärkommunala äldreomsorgen fram till år 2000 öka med 40 000–70 000, och under samma period – ca 10 000 personer inom långtidssjukvården, detta fränsett personalens pensionsavgångar (S 81).

Vi vill även hänvisa till Socialstyrelsen redovisar 1988:7, Personalförskörning inom hemtjänsten. Ur denna skrift är följande citat hämtat. "I en tid då behoven av utveckling av social utbildning för hemtjänsten är så angelägen är det inte rimligt att minska dimensioneringen av vårdlärarlinjen på ett sätt som påverkar linjens inriktning mot social service". (S 86).

Arbetsmarknadssituationen för vårdlärare har enligt vår erfarenhet förbättrats det senaste året och för närvarande råder efterfrågan på vårdlärare med olika specialiteter. Detta kan bl. a. vara en konsekvens av det minskade antalet utexaminerade vårdlärare efter 1984. Antalet sökande har ökat markant under det senaste året, och för närvarande finns ca 7–8 sökande till varje utbildningsplats.

Ett genomförande av följande föreslagna /pågående förändringar kommer också att medföra ett ökat behov av vårdlärare:

– I enlighet med förslag till "översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen" (ÖGY) pågår för närvarande en försöksverksamhet (som startade budgetåret 1988/89) med en förlängd utbildning till tre år för bl. a. vårdlinje och social servicelinje. I årets budgetproposition föreslås en utökning av försöksverksamheten från 6 000 utbildningsplatser till 10 000 (bil. 10 s. 12).

– Diverse specialkurser inom vårdområdet erbjuds i KOMVUX regi (ÖGY).

– En försöksverksamhet med en förlängd sjuksköterskeutbildning till 120 poäng (som startades budgetåret 1988/89) föreslås i årets budgetproposition bli permanent och att planeringsramen utökas med 450 utbildningsplatser (bil. 10 s. 210).

– Ett beslut om påbyggnadsutbildning med 40 poäng i resp. karaktärsämnen på vårdhögskola med start budgetåret 1989/90 har tagits (bil. 10 s. 211).

– Ökad fortbildning av personal inom vård och omsorg. Exempelvis bör enligt HS 90 undersköterskeutbildning vara baskompetens.

– Vid Umeå universitet finns en professur i omvårdnadsforskning, vars institution befinner sig i ett expansivt uppbyggnadsskede. Många av omvårdnadsinstitutionens doktorander är vårdlärare. Man kan anta att vårdlärare fortsättningsvis kommer att söka sig till forskarutbildning i ökad utsträckning.

En nedskärning med åtföljande medelsindragning baserad på per capita-kostnad innebär för en liten institution ett ekonomiskt avbräck, som äventyrar de basresurser som garanterar utbildningens kvalitet. Ett minskat studerandeantal medför visserligen minskade kostnader för praktikperioderna, men för övrigt finns ej utrymme i en snäv budget för andra besparingar. Undervisningen måste bedrivas i samma utsträckning som tidigare. oavsett om det finns 21 eller 24 studerande i en klass.

Hemställan

Mot. 1988/89

Ub531

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen beslutar att dimensioneringen vid vårdlärlinjen vid
Umeå universitet bibehålls vid nuvarande nivå.

Stockholm den 20 januari 1989

Karin Israelsson (c)